

Kako je bil Kolenarjev Aleš za fanta potrjen.

(Humoreska. — Spisal Iv. Š.)

I.

Lipovem so praznovali Vidovo nedeljo. Samo ob sebi se umeva, da se je mlado in staro veselilo tega slovesnega dne. In ne zastonj, zakaj radosti je užil to nedeljo vsakdo toliko, kolikor že leto dnij ne. Nekako na sredi Lipovega, pod Cekinčkovo lipo, je vladalo največje veselje. Tu je namreč točil Cekinček, jedini gostilničar lipovski, svoje precēj kisló vino, katero so poznali Lipovčani kot najizvrstnejšo kapljico, ki se sploh dá piti. To pa zato, ker si po navadi niso privoščili druge pijače, kakor studenčnico; to jim je dajal brezplačno bližnji hribček, na kateri se je naslanjalo Lipovo. »Na Vidovo nedeljo se pa že spodobi kaj rdečega v kozarcu«, tako so se hrabрили celó stiskači lipovski. Čudno torej ni, ako je bil ves moški svet popoldne po litinjah pri Cekinčku. Možje so posedli v hiši okrog miz, mladeniči pa so se zabavali rajši pod milim nebom pod košato lipo. Marsikateri kozarec so že bili zvrnili ti junaki, in precēj tobaka jim je že bilo zgorelo v pipah, kratko: prišel je bil čas, da so bili vsi prav židane volje. In kako tudi ne? Solnce se jim je smejalo na vedrem nebu in se že (vsaj nekaterim se je tako videlo) nekoliko vinjeno hotelo nasloniti na najvišje gorske vrhove, vetriči so pihljali med listjem lipovim, tiči so pa ž njimi

Stoji, stoji tam lipica,
Pod lipo hladna senčica,
Pod lipo miza kamnata,
Na štiri vogle rezana.
Stolóv okrog dvanajst stoji,
Na njih sedé fantje mladi.

Narodna.

vred prepevali fantovske na vejah Cekinčkove lipe. Sicer pa kmečki mladenič, če ima šopek za klobukom in le nekaj okroglega v žepu, nikoli ni otožen.

Pa še nekaj prav posebnega so imeli to nedeljo pivei pod Cekinčkovo lipo. Starosta mladeničev ali »prvi fant«, Slapov Janče, je bil že pred cerkvijo povedal, da se bode pilo danes vse zastonj, ker bode »krst«. »Krst?« popraševalo ga je v prijetni iznenajenosti več ust. »Kdo pa bode dal zanj?« A to je moralo ostati začasno še zakrito. Popoldne pa jim je bilo takoj jasno. Zakaj devetnajstletni Kolenarjev Aleš, ki doslej še ni zahajal v fantovsko družbo, bližal se je, v obraz rdeč kot kuhan rak, proti njihovi mizi.

Kaj pa je ta »krst« v jeziku lipovskih fantov? Saj jih poznate, nerodneže! Kaj je, in koliko težav je pri njem, vse to vé najbolje Kolenarjev Aleš sam. Devetnajst let je izpolnil, večkrat je že bil lasan in uhan pa tepen, in drugega je že poskusil dokaj, a vse to ni nič v primeri s fantovskim »krstom«. Prvič je treba plačati petak novim tovarišem. A dasi precēj bogatega očeta sin, imovitega strica stričnik, dasi je njegov boter v nekem trgu prodajalec najboljših sladkarij, vendar dolgo ni mogel Aleš privabiti tolike vsote v svoj žep. Sem ter tje je pač ujel kak krajcarček,

a kaj je to proti petaku! Zraven je pa on še modro mislil, da ni dovolj vreči oni petak na mizo, marveč da mora ostati tudi njemu samemu nekoliko drobiža. Pobiral in prodajal je ježice, hranil je kosti in stare cunje za cunjarja: a kaj, ko so mati tako na redko vrgli kaj mësnega v lonec in ko so tako neradi zavrgli kako obleko, dasi je bila že vsa obnošena in oguljena! Ako so oče prodali tele ali žrebe, odletela je že še kaka desetica, a kupček pri takih razmerah raste počasi, počasi, to vé naš Aleš. Opomogel in končno si je pa odrinil pred pustom tistega leta, o katerem govorimo. Tedaj se je namreč omožila njegova sestra. Aleš se je kot najmlajši in jedini doma ostali otrok vsedel (kakor je to običaj) na njeno skrinjo trdno, kakor bi bil pribit; pri tej priliki mu je odštél starašina dva goldinarja. Pozneje je vozil svate ter spravil še nekaj cesarskega od ženina sestrinega. Njegov zaklad na dnú skrinje je že šestkrat zacvetel — tako je on zaznamoval število goldinarjev — in se pripravljajl že za sedmi cvet.

Željo, katero je gojil že par let, namerjal je sedaj uresničiti. A nove sitnosti! »Drugim, ki imajo starejše brate«, tožil je včasih Aleš žalostno samemu sebi, »lahka je pač stvar! Brat reče besedo, pa je. Ali jaz, komu naj se priporočim? Onegavi bi se mi smijal, onegavi tudi — vsi po vrsti.« Toda videč nedeljo za nedeljo, kako so fantje korakoma stopali proti cerkvi, sklenil je za trdno, naj bode, kar hoče, storiti na Vidovo nedeljo odločilni korak. Največ je zaupal Slapovemu Jančetu; temu je strahoma povedal svojo prošnjo in željo. In glej, zlomka, čemu se je neki tako bal? Saj je prijazen — ta Slapov Janče. Kar pokimal mu je in obljubil, da bode na Vidovo nedeljo

vse v redu, naj le pride na večer k Cekinčku in prinese petak seboj.

Imenovano nedeljo je stiskal Kolenarjev Aleš ves dan svoj denar v žepu tako, da je bil petak čisto zmečkan, desetice z ostalim drobižem pa gorke in potne, kakor bi bile v kropu. Pri sebi pa je mislil in mislil, kako bi jo izvil popoldne, da ne bi doma vedeli o njegovi nameri. Naposled se je vendar ojunal, klobuk pomaknil na stran in stopal proti Cekinčku, od začetka počasi, pozneje pa urno, videč, da ga nihče ne opazuje. Vroče pa mu je prihajalo, kakor tedaj, ko so mu bili ukazali gospod učitelj, naj nastavi palico roko ali hrbet.

Zbrani lipovski fantje so ga vabili prijazno k sebi, stiskajoč se drug k drugemu. Toda Slapov Janče ga prime za roko, posadi na svojo desnico ter šepne v uho: »Kar tiho bodi in mene glej! Vselej ti namignem, kadar bode treba kaj storiti.« Potem so trčili s kozarci ter pili Alešu na zdravje.

Govorili so vse križem: ta dva sta hvalila drug drugemu svoji rdeči zavratnici, oni se je srdil na sosedne Glinčane, Mihovčev hlapec pa je pravil, da se bode kmalu ločil od njih, ker misli zapustiti sedanjega gospodarja. Samo Aleš ni vedel, kaj naj bi zinil. Zdelo se mu je, da se tu ne govori, kakor s pastirji na paši, marveč kakor z umnimi ljudmi. Iz zadrege mu je pomogel Slapov Janče, ki je privlekel iz notranjega telovnikovega žepa neki papir, slovesno ga položil pred-se ter jel govoriti:

»Lipovski fantje! No, ker je danes Vidova nedelja, in ker smo vsi tukaj zbrani, vprašam vas, če vam je všeč, da vzamemo Kolenarjevega Aleša med-se; z drugimi besedami, če se vam zdi vreden, da ga potrdimo za fanta?«

Vsi so kimali z glavami ter klicali: »Kajpada, le vpiši ga na pôlo!« To so bile Alešu všečne besede; takih še ni čul! Janče pa je nadaljeval:

»No, ker ste vsi jedne misli, dobre misli, pišem Aleša, Kolenarjevega sina, na našo skupno pôlo in mu ob enem izročam vse pravice ter nalagam dolžnosti, kakoršne ima vsak fant v Lipovem. Sedaj je, no kako bi že rekel — — najmlajši in zadnji, sčasoma pa bo dospel više.« In namignil je Alešu, naj dene petak na mizo, sam pa je učeno narisal na pôlo številko 15, kateri je pristavil nekaj kljuk; to vse naj bi pomenilo hišno številko in ime Aleševo.

Potem se je obrnil k Alešu ter mu velel, naj prime kozarec: stojé so zvrnili pijačo. Vmes pa je Janče v znamenje fantovskega »krsta« nekoliko pokropil Aleša z vinom. Tega bi sicer ne bilo treba iz več vzrokov, pa tudi zato ne, ker je nekdo Aleša po neprevidnosti dregnul s komolcem, da je polovico svojega vina zlil po novem nedeljskem telovniku. Vsi so se smijali, češ, dobro znamenje, dobro!

Ko se je smeh nekaj polegel, dejal je Slapov Janče nasproti sedečemu tovarišu: »Luka Kodranov, star fant si v Lipovem, dobro veš, kaj se sme in kaj ne, zato ti kot starosta naročam, da razložiš tukaj-le Alešu dolžnosti in pravice novega stanú.«

»Saj res, Luka naj kaj pové«, silili so tudi drugi, le Aleš ni mogel spraviti ničesar iz grla.

»I, kaj bi pravil«, pričel je Kodranov Luka, »nekdaj smo tako rekli: Kdor je fant v Lipovem, ta sme zavriskati po dnevu in po noči, na sredi vasi ali kjer hoče. Vidiš, Aleš, tako-le se vsakomu lepo zdi.« In je privzdignil ter ob enem malo nagnil glavo na levo, da se je zalesketal zlati »murček« v

desnem ušesu, stresel majhno goste kodre ter tako krepko zavriskal, da so se vsi od veselja smijali. Sploh je bil Kodranov Luka na glasu, da zna naj-lepše zaukati.

»Če bo znal Aleš v dveh letih na pol tako, pa je tič«, opomnil je nekdo.

»I, zakaj ne, saj moje grlo tudi ni bilo tako čisto«, nadaljeval je Luka, »dokler ga nisem jel spirati s fantovsko pijačo. Toda čemu me motite? Čuj Aleš! V cerkev smeš obuti črevlje na škrip, za klobuk brez skrbi lahko vtakneš krivčke in potem z nami v korak hodiš od danes vedno in povsodi. Ako boš pa videl koga, ki nima pravice uživati teh prednostij in si jih vendar-le prisvaja, kaznuj ga po svoje: ali mu pokaži, kje je doma, ali kakor hočeš. Ej, pijmo malo, pijmo!«

Predlog so sprejeli brez ugovora, in Luka je zopet učil Aleša, kateremu se je kar samo smejalo, da je dosegel toliko pravic. »Aleš, sedaj pa še bolj poslušaj, kaj ti pravim: Kadar bomo postavljali prihodnje leto o sv. Telesu mlaje, moraš priti pomagat. Ravno tako boš dal tiste krajcarje, ki jih bomo takrat potrebovali za smodnik.«

Kodranov Luka je povedal Alešu še marsikaj, in tudi drugi tovariši so postajali čimdalje bolj zgovorni. Aleš pa je videl vedno več zvezd na nebu, in dasitudi mu niso bili položili pri tem fantovskem »krstu« soli na jezik, vendar je govoril vedno modreje. Ob desetih, ali kaj je že bila ura, vstali so naši znanci, da bi vsakdo poiskal svoje ležišče. Pred razhodom pa so še zapeli tisto: »Stoji, stoji tam lipica«. Proti koncu pesmi so se sprijeli za rame ter jo nadaljevali po cesti skozi vas lipovsko. Kodranov Luka pa je večkrat vmes zaukal, da je razločno odmeval izza bližnjega hriba trozložni »juhuhú«.

II.

Uno noč smo fantje zbili
Se pod lipo zeleno.

Narodna.

Ponedeljek po Vidovi nedelji je Slapov Janče tudi še praznoval. Zjutraj nekako ob šestih je zapustil svoje ležišče pod Cekinčkovim »plaščem«¹⁾ in za hip pomislil, kam bi jo udaril. Brž se je nekoliko pomenil in pošalil pri Cekinčku, potem pa je dejal: »Saj vem, da stalne družčine ne bo nikjer drugodi, kakor pri krojaču Tomažku ali pri nabijalcu Pridniku. No, ker pa zadnji utegne popoldne iskat iti kake trte, šibice ali obročev, Tomažek pa ostane gotova doma, stopim najprej do Pridnika.«

Ako kdo v ponedeljek praznuje, kakor v nedeljo, ni nič prida človek. A tudi Slapov Janče je bil nekđaj drugačen. Dokler so živeli še njegovi stariši, bila sta z bratom Petrom najgorša korenjaka v Lipovem. V onih časih je tudi dospel do časti vaškega staroste. Toda neka zima mu je pobrala očeta, starega Slapa, ki sicer že več let ni prišel izza peči zaradi bolnih nog, a glas in besedo je imel ohranjeno še tako dobro, da so se ga bali vsi domači. Slapovka je šla tudi kar nagloma takoj prihodnjo pomlad za možem. Dom je sedaj prevzel Peter, Janče pa je imel izgovorjenih par sto za doto. Ker je bil še premlad in se mu ni ljubilo čakati celi dve leti, prodal je Cekinčku za poldrug sto svojo doto. In na to je začel pridno razmetavati: novo, čedno obleko si je omislil in pa k Cekinčku je hodil v vas. Ob letu dnij si je brez laži lahko rekel, da za svojo doto ne vé nič. Dobro živeti pa ni nehal. Za kake krajcarje je rad

¹⁾ »Plašč« imenujejo na več krajih oni pokriti prostor pri kozolcih, kamor zapeljavajo vozove o slabem vremenu.

cepil in očedil pomladi mlada drevesca ali sploh prijel za kako majhno delo, sicer pa je pohajkoval, da le ni trpel prevelike lakote. Pa tudi s to se je moral sem ter tam seznaniti. Veljalo je o njem ono, kar poje narodna pesem:

Pojeda klobase, — pojeda meso,
Časi pa strada, — da smil' se Bogu.

Brat Peter ga ni bil nič kaj vesel; vendar, če je prišel spat v domače svislji, proč ga ni gonil. Jančetova sreča in najboljša dota pa je bila ta, da je zasolil ljudem zmerom katero kratkočasno in vse v smeh pripravil. Zato so mu vselej radi naklonili kak zaslužek.

»Dobro jutro bi ti voščil, Pridnik!« tako je pozdravil Janče še nekoliko zaspanega nabijalca Pridnika imenovanega ponedeljka zjutraj, »pa si tako nekam zamišljen. Pa ne, da bi ti bili dali kak poln sod v popravo, in da sedaj ne veš, kako bi ga izpraznil?«

»Ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek, sabota, nedelja«, računal je sam s seboj Pridnik; zakaj Janče je bil navadni njegov gost, in zato mu ga ni bilo treba pozdravljati posebno prijazno.

»Kaj pa bode potem, ko potekó vsi ti dnevi?« vprašal je ves radoveden Janče.

»I, no, potem bo pa zopet ponedeljek.«

»Saj sem dobro vedel, da ne boš povedal nič posebnega. Le rajši mene poslušaj, bodem ti jaz kaj povedal. Včeraj, prav za prav sinoči, je bil Kolenarjevega Aleša »krst«. Pozneje so pa Žabovega Florijana malo nakresali, ker je zložil neko zabavljivo pesem, v kateri nas obira vse po vrsti, tebe in tvoje obroče tudi.«

»Beži, zlomka! Kako pa pravi?«

»Tisto boš že zvedel, in še takrat ti bode prezgodaj. Jaz se ti nečem lagati, kar pa v resnici pravi tista pesem o tebi, tega si ne upam povedati, potlej

bil bi naposled še na-me hud. Veš, moram ti malo vzbuditi radovednost!»

»Samo dražiš človeka, drugega tako ne znaš. Ako hočeš, da še ostaneva prijatelja, daj mi tobaka, da si natlačim pipo«, dejal je dobrovoljno Pridnik.

»Zadnje peresce sem dal včeraj zjutraj Kodranovemu Luki. Danes nimam nič več te dobre travice. Zloživa za nov zvežič; ti daj samo tri krajcarje, jaz pa primaknem vse drugo, da bodo štirje.«

»Kaj pa, če bi narobe naredila?«

»A veš, le pusti, kakor sem rekel; bodeš pa ti drugič več dal, in jaz manj.«

»No, saj krajcarji res niso goldinarji!« In Pridnik je dal tri, Janče pa jeden krajcar.

»Skočim pa jaz k Cekinčku ponj, ker imam bolj urne noge«, dejal je slednji že odhajajoč.

Kmalu po Jančetovem odhodu je prinesel Kolenarjev Aleš Pridniku dva pomijaka in jeden čeber v popravo. Nabijalec ga je brž malo podražil, češ, ali ni pretepel precej v začetku svojega fantovanja Žabovega Florijana?

Alešu se je neznansko dobro zdelo, da vé že Pridnik o njegovi najnazadnje doseženi časti. Da bi bil prejšnji večer kak pretep, tega se sicer ni spominjal; vendar se je samozavestno in bahato pohvalil: »Malo sem mu poravnal kosti, saj ni za nič. Toda korenjak tak ali tak, kadar me prime jeza, ne bojim se nikogar!« Potem pa je zasukal pomenek ter dejal: »Do petih popoldne morate popraviti, oče Pridnikov!«

»Ne vem, kako bo šlo, ne vem; poglej, onegava kad dela tu napotje že štirinajst dnij, pa druge zastarele stvari leže tukaj, vidiš?«

»Naj pa še malo počaka, ko je že tako dolgo. — Toda sedaj moram pa

kar hitro iti v Javornico¹⁾; nekaj sena je še treba podreti. Ob petih vzamem mimogredé te posode; popravljene morajo biti: kaj se bode! Teh par obroček bode menda že pritrčili, ne?«

Aleš je odšel, Pridnik pa je klical za njim, naj le pride poprašat.

»Pa naj še kdo reče«, togotil se je ob svojem povratu od Cekinčka Slapov Janče, »pa naj še kdaj kdo reče, da je ljudem kaj verjeti! Predno sem danes zjutraj prišel k tebi, pravili so mi, da so Žabovega Florijana stepli; zdaj so mi pa povedali, da se je sam pobil, pa še prav nevarno pobil. Lezel je namreč na skedenj spat, srečno prišel že vrh lestvice, tu pa mu je nakrat zmanjkalo tál — lop! telebil je na spodaj nastavljeno orodje, pobil se pò glavi in si menda še roko izpahnil. Ravnokar so ga odpeljali v bolnišnico.«

»Tobaka mi daj brž, da si natlačim pipo«, bile so na to poročilo prve Pridnikove besede. »Mislim, da sem še stari Pridnik, toda samo mislim, gotovo tega ne vem. Vse križem lažete: Prej si dejal: stepli so ga zaradi pesmi. Kolenarjev Aleš je bil sedaj-le pri meni in se ustil, da ga je on namahal. To dvoje bi se še vjemalo. Ali zdaj prineseš zopet drugačno novico.«

»Le mirno zapali pipo, jaz ti v kratkem oči odprem; prepričal se bodeš, da se dá zjediniti vse trojno pripovedovanje. — Ali ti gori? Daj še meni malo ognja! — Oni hrup o tepežu so zagnali ljudje, ker je Florijan v resnici zložil neko zabavljico. Voz sem pa sam videl, ki je odpeljal ranjenca v bolnišnico, njegov brat pa mi je pojasnil vso nezgodo. Torej v tem ni nobene težave več. A kar se tiče Aleša, ta se je samo bahal

¹⁾ »Javornica« se je imenovala Kolenarjeva senošet, ker je rastlo v mejnem grmovju mnogo javorjev.

in ustil. E, pojdi no! Kaj bi revše naredilo Florijanu! Saj je bilo sinoči tako, kakor muha!»

Pridnik je po tej razlagi do pičice razumel vso stvar. Nejasno se mu je zdelo jedino to, kaj je gnalo natrkanega Florijana na skedenj. »Kadar vidim«, razlagal je, »da v nogah nisem več dovolj trden, in kadar mi vse pleše po glavi, ne upam si nikamor visoko. Tudi jo sekam po sredi ceste, pa še bi človek kmalu zašel v cestni jarek.«

Tako sta prereševala stvar na drobno in tanko, in ker sta imela tobak, kupljen za skupni denar, obljubil je Janče, da popoldne zopet pride pomagat pušiti. »Za to pot« — tako je trdil, »imam še mnogo opravek.«

»Kajpada, kajpada«, dražil ga je Pridnik, »do Cekinčka je daleč, in pitje tudi ni lahka reč, zlasti če kdo nima denarja! Kako misliš Janče, ali ni res tako?«

»Rekel sem, da imam dovolj opravek, pa jih imam.« In je odšel.

III.

V težavi sem neznani,
To mi beli pač glavó.
Narodna.

Kolenarjev Aleš je premišljal med potjo v Javornico preteklo nedeljo, zanj tako važni dan. Po čemer je tako hrepenel, dosegel je srečno. Vznemirjala pa ga je misel na novico, katero je bil ujel pri Pridniku, in misel na nepremišljene besede. Da bi se bil s kom pretepal? Ničesar se ni mogel domisliti. Tudi ni mogel določiti ure, kdaj je prikolovratil domov. Kaj bode, če sem Florijana res kaj poškodoval? Taka in jednaka vprašanja so ga motila v veselju nad fantovstvom.

V Javornici je delal po svoji navadi pridno; domačih ni nihče slutil,

kaj se godi v njegovi duši, tudi še niso vedeli ničesar o Florijanovi nesreči. Na tak način je potekel dan za Aleša srečno do četrte popoldanske ure. Takrat je šel domov po konja in voz, da bi potem naložili seno. Spotoma je stopil, kakor je bil zjutraj naročil, k Pridniku po pomijak in čeber.

Vse je bilo nabito, in Aleš je mislil hitro oditi s posodo proti domu, da bi bil prej z vozom na senožeti. Toda Slapov Janče, ki je bil tudi pri Pridniku, ustavi ga nenavadno resno: »Aleš, če si otepel Žabovega Florijana ali ne, jaz ti svetujem, nikar ne hodi domov. Orožniki te iščejo. Glej, tu sem prinesel s tvoje postelje tvojo krvavo obleko, da ne bodo iztaknili dokaza samega. Tukaj le v tisti sodček jo bom potlačil, in ne bodo je našli.«

Kakor strela iz jasnega je zadela ta novica Aleša. Česar si skoro misliti ni upal do cela, grozi mu v resnici! V svoji pijanosti je počenjal take nerodnosti! Kar besedice ni mogel odgovoriti.

Pridnik ga je tolašil, češ, da Florijanu nemara ni take sile, dasitudi so ga peljali v bolnišnico.

»Kaj, v bolnišnico?« zavzame se Aleš še bolj. »Kaj bo, kaj bo? Svetujta, pomagajta mi!«

»Pst, tiho«, sikne v tem hipu Janče ter pokaže na cesto, kjer sta se lesketali v solnčnem svitu puški dveh orožnikov, ki sta stopala uprav mimo Kolenarjeve hiše. — »Po-me gresta«, dé obupno Aleš, a ne vé, kaj in kam bi.

»Pst, tiho, pravim, da te ne opazita«, ukazuje Janče šepetaje. »Moja skrb je, da te rešim. Pridnik, zasloni za trenotek duri! — Aleš, urno v to-le veliko kad!«

Prej, kakor bi si bil kdo mislil, bil je preplašeni mladenič v velikanski kadi, ki je bila do polovice napolnjena z vodo; v njej je namreč Pridnik namakal

trte, da je ž njimi povijal obroče. Prav | bi se bil skrila pod njo. Gospodar po-
nič se ni bal Aleš vode, marveč najrajši | krije kad z velikim pokrovom, potem

Miečislav kardinal Ledóchowski, prefekt Propagande.

pa se začneta z Jančetom pogovarjati, | o Cekinčku, da leto in dan ne bode
prav kakor bi se ne bilo nič prigodilo, | stočil toliko, kakor je na Vidovo nedeljo.

Orožnika sta prišla med tem skozi vas in prikoralaka prav do Pridnikove delalnice. Jančeta sta dobro poznala, zato sta se nekoliko ustavila pri vratih. »No, brez krvi se pa ni mogla končati Vidova nedelja. Ne vem, kaj bo s Florijanom; nevarno rano ima na glavi.« Tako je pripovedoval prvi izmed orožnikov.

»Kaj se hoče«, odvrne mu Janče muzaje se, »nesreča ne počiva nikoli: sedaj jo je iztaknil Florijan, drugič pa utegne doleteti koga drugega.«

»Ti praznuješ še danes, ker si tako vesel«, dé prvi mož pravice; njegov tovariš pa pristavi: »Sedaj dopolnjuje včerajšnji dan.« Potem pa sta naprej korakala. Janče in Pridnik sta težko zadrževala glasen smeh. Ko sta se onadva skrila za prvo hišo, tolkel se je Janče z obema rokama ob kolena, tako dobro se mu je zdelo. Toda, da bi se ne izdal Alešu, govoril je vmes: »O ti spak ti — od prahú, koliko se mi ga nabere v hlače, kar ven ga ni spraviti!«

Kadar se praznuje tak dan, kakoršen je bila Vidova nedelja, godé se po noči rade kake nerodnosti. Zato sta prišla orožnika iz sosednjega, kake pol ure oddaljenega trga še ponedeljek popoldne pogledat v Lipovo. Tudi sta hotela preiskati, kako je bilo s Florijanom. Ustavila sta se pri Cekinčku, kjer se je najlože zvedelo kaj takega. Slapov Janče je to že naprej slutil in brž porabil priliko, da bi jo Alešu zagodel. Skrivaj se mu je posrečilo že dopoldne prikrasti se do njegove obleke, katero je pri Pridniku nalašč potresel s prahom rdeče opeke. Pridniku — tega ni treba posebej poudarjati — povedal je vse, kako namerava ostrašiti Aleša. Sodil je pa tako-le: Danes skoro gotovo prideta tudi orožnika. Ako ne prideta, tedaj bodem pa tako govoril, kakor da hodita

po vasi in nekoga iščeta. Aleš pride, kakor je rekel, ob petih po posodo k nabijalecu. Jaz ga hočem spraviti v Pridnikovo kad — tako ali tako. Rdeča obleka bode pomagala.

Kako se mu je naklep obnesel, čuli smo ravnokar. Tudi pogovor se je slučajno tako izvrstno razpletel, da je Alešu gotovo kropa prilival: mislil je namreč, da vse nanj meri.

Ko sta zarotnika mislila, da se je Aleš dovolj pokoril za svoje nepremišljeno bahanje, odkrijeta kad ter mu velita, naj gre ven, češ, nevarnost je za sedaj minula. A jetnik v kadi si ni upal na dan, dasi je bil ves moker, nekaj od vode, v kateri je čepel, nekaj od potú, ki ga mu je napravljajal strah.

»No, Aleš, dovolj si ,krščen‘«, dajal mu je Janče poguma; »nobeden v Lipovem še ni bil tako. Le ven na svetlo! Vidiš, obleko sem že otresel. Sicer pa nič strahú! Florijan se je sam pobil, saj ga nisi ti! Kako ti pa na um pride, da bi ga bil ti stepel? Ali morda nisva šla sinoči skup domov?«

Zopet je stal Aleš kakor okamenel v kadi, a venkaj si še ni upal.

»Zjutraj si se prehitro ponašal«, pristavil je Pridnik, »zato je sklenil Janče, tvoj sedanji prednik, da te bode primerno kaznoval. Ker sta po naključju prišla orožnika v vas, posrečilo se mu je prav izvrstno. Kaj si pa tako lahkoveren? Tebe nista iskala, saj si slišal, da te ni vzel nihče v misel. Torej hajdi ven iz kadi!« — Aleš si je oddahnil, poskočil iz kadi — a vse je teklo od njega.

»Kakor mokra miš«, krohotal se je Janče; Pridnik tudi ni mogel drugega; naposled se namuzne še Aleš, saj to mu je kazalo v tem slučaju še najbolj.

»Ta dva dneva bom pa pomnil«, pristavil je, »vaju pa še bolj. Janče, Janče! ti si zares vseh muh poln! Kako jo je

izvil ta nepridiprav! Toda sedaj pa brž po konja in urno v Javornico, oče bodo že gledali!»

»Ali si kaj hud?« popraša ga Janče.

»Kaj bom zlomka hud«, odvrne Kolenarjev sin, jezeč se sam na-se, »in čemu bom jezen? Saj sem dovolj nespameten, da se baham s stvarjo, o kateri nič ne vem. Dvakrat pa si lahko rečem prismoda, ker vse brž verjamem, kar mi kdo natveze. O ti preklicana reč ti, danes sta me pa dala! E, naj bode, haha!« — In brž jo je s pomijakom in čebrom zavil proti domu.

»Čakaj!« dejal je Janče, »grem še jaz s teboj, da nesem obleko nazaj.

Kar pa se je tukaj zgodilo, ostane med nami; na to se lahko zanesesh!»

»Med nami!« pritrjeval je tudi Pridnik.

Alešu je bilo čimdalje lože pri srcu, samo moker je še bil. Janče mu je napregel voz, sam pa se je preoblekel, kakor bi bil kvišku pogledal.

»Dobro poženi, da ne bo ta čas seno odjenjalo; no, sicer pa še ni tako pozno.«

»Hi, šarec!« — in Kolenarjev Aleš je podil, da se je vse kadilo za vozom. Po potu pa mu je vedno šumela po glavi narodna:

Res, pijanost je nemarnost,
Oh, nikoli prav ne st'ri!

Dvojen spomin.

Nakitil s sliko drágo stan
Oskromni svoj sem neki dan.

Spomin na daljni dom in rod
Dramíta mi, Ciril-Metod! —

Nešetokrat poslēj mi vid
Do slike spē na béli zid.

Nebrójen se od srca tih
Utrga mi ob sliki vzdih.

Na dom spomin sta mi in rod,
Ciril svetnik, svetnik Metod.

Spomin sta mi na tujih tleh
Zvestóbe skálne do obeh!

M. O.

V ródni vási...

Ali čuješ, srce moje?
Sredi ljudstev, zêmlje tuje
Glásno pesem aleluje
Človek in priródna poje.

V cvetje pesem svet odela,
Stvarstvo vse nje glas pretresa,
Dom so večna ji nebesa,
K nam od zgôraj je prispela.

Na perótih se nagnila
K zemlji pesem-tolažnica,
Da solzé otrè ji z lica,
Máterinski jo vzljúbila.

Téšit bóli, rane léčit
V zemske je prišlá domove,
Rešit iz okov robove,
Ves človeški rod osrécit. —

Kvišku torej, duša moja,
Sredi ljudstev, zêmlje tuje!
Pesem bódi aleluje
Sreče pesem tudi tvoja!

Kličem ... v prsih zopet glási
Mlada, srečna se mi duša:
Ne v tujini — ona sluša
Alelujo — v ródni vási...

M. O.

